

Magyarország három részre szakadása

Harsányiné

Erményi Zita

Submitted by Harsányiné Erményi Zita on 2026. 04. 20., h - 08:05

Type of lesson / project plan

Lesson plan

Sector

Pedagógia, oktatás

Topic, learning area

Magyarország a kora újkorban

Grade

10. évfolyam

Learning and development goals

Az óra végére a tanulók megértik, milyen okok vezettek az ország három részre szakadásához.

Concepts

mohácsi csata, kettős királyválasztás, Királyi Magyarország, hódoltság, Erdélyi

Fejedelemség

Required tools

okostábla, laptop, mobiltelefon

Introductory part and preparation of the lesson / project plan

Az óra eleji ráhangolódás során a „Gondolkodj – Párban – Oszd meg” technikát alkalmazom. A diákoknak a „Több is veszett Mohácsnál!” szállóigéről kell gondolkodniuk, elemezve, hogy miért vált a mohácsi vész a középkori Magyarország bukásának szimbólumává a magyar közgondolkodásban. Egyéni reflexió után páros munkában megvitatják, majd az osztályszinten is megbeszéljük, hogy a középkori magyar állam összeomlása miként határozta meg a későbbi évszázadok történelmét.

Implementation of the lesson / project plan

Az ismeretszerzés első szakasza a mozaik módszerre épül. Az osztályt négy csoportra osztom, amelyek a források alapján a lecke egy-egy meghatározott szeletét dolgozzák fel. Az első csoport a mohácsi csatát és a kettős királyválasztást elemzi. Vizsgálják a magyar sereg vereségének okait, II. Lajos tragikus halálát, valamint Szapolyai János és Habsburg Ferdinánd királyá

választásának indokait. A második csoport témája az 1541-es fordulat, különös tekintettel arra, hogyan foglalta el Szulejmán szultán csellel Budát, és hogyan vált véglegessé az ország három részre szakadása. A harmadik csoport Fráter György ellentmondásos „hintapolitikáját” és az ország egyesítésére tett kísérleteit dolgozza fel. A negyedik csoport a várháborúk korát és az 1568-as drinápolyi békét tanulmányozza, amely rögzítette a kialakult katonai erőegyensúlyt a két nagyhatalom között. Miután a csoportok felkészültek, "megtanítják" a másik csoportok tagjainak a saját részüket.

Az ismeretszerzés második szakaszában a kerekasztal módszert használom. A csoportoknak listát kell készíteniük a magyar nemesség döntési lehetőségeiről. Ezután érvelő vitát folytatnak a „törökös” (Szapolyai) és a „Habsburg-párti” (Ferdinánd) orientáció előnyeiről és hátrányairól, kutatva, hogy a kortársak miben látták a megmaradás zálogát. Ezt kiegészíti egy forráselemzési feladat, ahol a Magyar Királyság és az Oszmán Birodalom erőforrásait hasonlítják össze statisztikai adatok alapján, következtetve a két állam teherbíró képességére. Mindezek természetesen tanári irányítással történnek.

Az óra lezárásaként a kilépőkártya módszerrel mérem fel a megszerzett tudást. A diákoknak írásban kell válaszolniuk arra a forrásokon alapuló kérdésre, hogy a törökkel való kényszerű szövetség miért tekinthető egyszerre reális megegyezésnek és erkölcsileg nehezen vállalható döntésnek a korszakban. Ez azért jó, mert azonnali visszajelzést nyújt számomra, mi az a tananyagrészt, amit a következő órán újra el kell magyaráznom.

Used digital devices

ChatGPT

Copilot

Redmenta

Evaluation plan

Az órán alkalmazott értékelési módszerek elsősorban a formatívak. A tankönyv „Történészszemmel” és „Forráselemzés” egységei lehetőséget adnak a folyamatos értékelésre, mivel ezek a részek kifejezetten az önálló véleményalkotásra és a történeti folyamatok mélyebb megértésére ösztönöznek.

A mozaik módszer magában hordozza a társértékelés lehetőségét is, ahol a csoportok tagjai egymás magyarázatait tudják értékelni. A kerekasztal módszer alkalmazásakor a tárgyi tudás alapján értékelhetem a tanulók aktivitását.

Differentiation

A mozaik módszer önmagában hordozza a differenciálást, hiszen a csoportok különböző nehézségű résztémákat dolgoznak fel. A mohácsi csata eseménytörténete vagy a drinápolyi béke konkrétabb, míg Fráter György hintapolitikájának megértése elvontabb gondolkodást igényel. Az előbbi a gyengébb képességű tanulóknak nyújthat sikerélményt a feldolgozás során, az utóbbi viszont a jobb képességű diákok elé állít számukra megugorható kihívást.

Homework, project task

Házi feladat: a mellékletben látható Redmenta-kvíz

General subject(s)

történelem és társadalmi ismeretek